

Таким образом, исследование влияния технологической безработицы на социально-экономическую систему общества остается актуальным. Большинство экспериментов, проведенных за последние годы, а также современные тенденции говорят о том, что решение будет иметь комплексный характер.

Литература

1. Берберов, А.Б. Технологическая безработица в условиях становления цифровой экономики / А.Б. Берберов. - М.: Финансовый университет, 2021. – 206с.
2. Ионин, Л.Г. Социология в обществе знаний: от эпохи модерна к информационному обществу / Л.Г. Ионин. - М.: Изд. дом ГУ-ВШЭ, 2007. – 432с.

УДК 32+2

КАНЦЭПЦЫЯ ДЗЯРЖАЎНА-КАНФЕСІЙНЫХ УЗАЕМААДНОСІН РУСКАЙ ПРАВАСЛАЎНАЙ ЦАРКВЫ

Купрыянава Г.М.

Беларускі нацыянальны тэхнічны універсітэт

Сваю канцэпцыю дзяржаўна-канфесійных узаемаадносін Руская праваслаўная царква прапанавала ў дакуменце "Асновы сацыяльнай канцэпцыі Рускай праваслаўнай царквы", прынятым у жніўні 2000 года Юбілейным Архіерэйскім саборам Маскоўскай патрыярхіі.

Канцэпцыя паказвае, што вернікам неабходна ўдзельнічаць у грамадскім жыцці, але гэты ўдзел абавязкова павінен грунтавацца на прынцыпах хрысціянскай маральнасці. Сама царква разглядае сябе як неад'емную частку грамадска-дзяржаўнага арганізма. Яна дапускае ўзаемадзеянне з дзяржавай, нават калі апошняя не носіць хрысціянскага характару, а таксама з рознымі грамадскімі асацыяцыямі і індывідамі, нават калі яны не ідэнтыфікуюць сябе з хрысціянскай верай. Такое супрацоўніцтва апраўдана добрымі мэтамі – дасягненнем "міру, згоды і дабрабыту".

У канцэпцыі гаворка ідзе таксама аб неабходнасці развіваць нацыянальную самабытную культуру, нягледзячы на тое, што вучэнне Хрыста не носіць лакальнага або нацыянальнага характару. Многія святыя, ушанаваныя Рускай праваслаўнай царквой, былі вядомыя сваёй любоўю і адданасцю зямной радзіме.

У "Асновах сацыяльнай канцэпцыі Рускай праваслаўнай царквы" шмат увагі надаецца разгляду пытання аб дзяржаве і яе палітыцы. З'яўленне дзяржавы трактуецца як прадастаўленне Богам людзям магчымасці будаваць сваё грамадскае жыццё зыходзячы з іх вольнага волевыўлення. Мэта існавання любой дзяржавы – утаймаванне граху (сродкамі свецкай улады), праява вернасці заповедзям Бога, тварэнне "добрых спраў". Таму вернікі абавязаны, з аднаго боку, падпарадкоўвацца дзяржаўнай уладзе, якая мае боскае паходжанне, з другога – ухіляцца ад яе абсалютызацыі.

Руская праваслаўная царква прызнае прынцып свецкасці, згодна з якім дзяржава не звязвае сябе якімі-небудзь рэлігійнымі абавязацельствамі, а яе супрацоўніцтва з царквой абмежавана шэрагам абласцей і заснавана на ўзаемным неўмяшанні ў справы адзін аднаго. Тым не менш, канцэпцыя падкрэслівае: "нельга прымаць прынцып свецкасці дзяржавы як той, што азначае радыкальнае выцясненне рэлігіі з усіх сфер жыцця народа, адхіленне рэлігійных аб'яднанняў ад удзелу ў вырашэнні грамадска значных задач, пазбаўленне іх права даваць ацэнку дзеянням уладаў. Гэты прынцып прадугледжвае толькі падзел сфер кампетэнцыі Царквы і ўлады, іх неўмяшанне ва ўнутраныя справы адзін аднаго".

Ідэальнай жа для сябе Руская праваслаўная царква лічыць мадэль праваслаўнай дзяржавы, якая абапіраецца на прынцып так званай "сімфоніі Царквы і дзяржавы", які ўжываўся яшчэ ў Візантыі. Яго сутнасць – узаемнае супрацоўніцтва, узаемная падтрымка і ўзаемная адказнасць, без умяшання аднаго боку ў сферу выключнай кампетэнцыі іншага. Дзяржава атрымлівае духоўную дапамогу ад праваслаўнай арганізацыі і, у сваю чаргу, спрыяе царкве ў стварэнні аптымальных умоў для пропаведзі і іншых відаў рэлігійнай працы. Біскуп падпарадкоўваецца дзяржаўнай уладзе як падданы, прадстаўнік дзяржаўнай улады падпарадкоўваецца епіскапу як член царквы.

Але пры любой мадэлі дзяржаўна-рэлігійных узаемаадносін (многія з якіх названыя ў канцэпцыі) справа выратавання людзей, захавання Божых заповедзяў павінна стаць для царквы вышэй, чым лялянасць у адносінах да дзяржавы. А гэта азначае, што царква павінна адмовіць у падпарадкаванні такой дзяржаве, якая прымушае праваслаўных да адступлення ад рэлігіі, а таксама да грахоўных дзеянняў, якія шкодзяць душы.

Разважаючы аб выбары форм і метадаў праўлення, ідэолагі праваслаўнай царквы дапускаюць розныя яе варыянты, паколькі гэты выбар абумоўлены духоўным і маральным станам грамадства. Ва ўзаемаадносінах з заканадаўчай галіной дзяржаўнай улады канцэпцыяй сцвярджаецца неабходнасць дыялогу па пытаннях удасканалення агульнадзяржаўнага і мясцовага права, які мае дачыненне да жыцця

царквы; з выканаўчай уладай – неабходнасць для царквы весці дыялог з гэтай галіной улады па пытаннях прыняцця рашэнняў, якія тычацца жыцця царквы, царкоўна-дзяржаўнага супрацоўніцтва і сфер грамадскай занепакоенасці царквы, для чаго на адпаведным узроўні трэба падтрымліваць кантакт з цэнтральнымі і мясцовымі органамі выканаўчай улады; ва ўзаемаадносінах царквы з судовай уладай розных узроўняў паказваецца на абмежаванае прадстаўленне ў выпадку неабходнасці інтарэсаў царквы ў судзе, якія, за выключэннем крайняй неабходнасці, прадстаўляюць свецкія людзі, упаўнаважаныя святарамі на адпаведным узроўні. Унутрыцаркоўныя спрэчкі не павінны выносіцца на свецкі суд. Кантакты і ўзаемадзеянне царквы з вышэйшымі органамі дзяржаўнай улады ажыццяўляюцца Патрыярхам і Святым Сінодам непасрэдна або праз прадстаўнікоў, якія маюць пісьмова пацверджаныя паўнамоцтвы.

Разглядаючы праблему правоў асобы, Руская праваслаўная царква сцвярджае, што ідэя такіх правоў заснавана на біблейскім вучэнні пра чалавека як вобразе і падабенстве Божым, як анталагічна вольнай істоце. Традыцыі, якія не паважаюць прынцып свабоды, дадзенай Богам, імкнуцца падпарадкаваць сумленне чалавека знешняй волі правадыра або калектыву. Аднак царква перасцерагае: у выніку працэсаў секулярызацыі высокія прынцыпы права чалавека ператварыліся ў паняцце аб правах індывіда па-за яго сувязі з Богам, ахова свабоды асобы стала абаронай свавольства. Тэорыя натуральнага права не ўлічвае "заныпаласці" чалавечай прыроды.

Улічваючы рэаліі сучаснага свету, царква дапускае сваё існаванне ў рамках самых розных прававых сістэм, заклікае вернікаў быць законапаслухмянымі грамадзянамі. Дасканалыя законы ці няўдалыя, але праваслаўныя хрысціяне павінны іх выконваць ва ўсім, што тычыцца зямнога парадку рэчаў. Аднак калі выкананне патрабавання закона можа нашкодзіць душы, мяркуе акт вераадступніцтва, хрысціянін павінен адкрыта выступіць законным чынам супраць парушэння грамадствам або дзяржавай "усталяванняў і заповедзяў Божых", а калі такое законнае выступленне немагчыма або неэфектыўна, займаць пазіцыю грамадзянскага непадпарадкавання.

Выказвае Руская праваслаўная царква сваю пазіцыю і з нагоды выбараў, існавання палітычных партый, рухаў, саюзаў, блокаў і іншых падобных арганізацый, створаных на аснове розных палітычных дактрын. Разглядаючы ўдзел у кіраванні дзяржаўнымі і грамадскімі справамі ў якасці грамадзянскага абавязку, праваслаўная царква паважліва ставіцца да наяўнасці сярод вернікаў людзей розных палітычных поглядаў. Яна таксама дапушчае наяўнасць розных палітычных перакананняў сярод святароў, за выключэннем такіх, якія відавочна супярэчаць праваслаўнаму

веравучэнню і хрысціянскай этыцы. Пры гэтым не дапускаецца вылучэнне кандыдатур свяшчэннаслужыцеляў на выбарах любых органаў прадстаўнічай улады ўсіх узроўняў. Аднак нішто не павінна перашкаджаць удзелу іерархаў, святароў і свецкіх, нароўні з іншымі грамадзянамі, у народных волевыяўленнях шляхам галасавання.

У той жа час канцэпцыя паказвае, што практыка ўдзелу святароў у дзейнасці органаў улады сур'ёзна ўскладняе іх пастырскую і місіянерскую дзейнасць. Калі ж простыя вернікі ўдзельнічаюць у дзейнасці органаў заканадаўчай, выканаўчай і судовай улады, палітычных арганізацыях, і іх праца не супярэчыць праваслаўнаму веравучэнню, то гэта лічыцца адной з форм місіі царквы ў грамадстве, паколькі садзейнічае маральна апраўданым распачыненням дзяржавы.

Літаратура

1. Основы социальной концепции Русской православной церкви. – М.: Изд-во Моск. Патриархии, 2000. – 88 с.